

SF och ojämlikheterna

MODUL 2

Ojämlikhet är ett ihållande och djupt rotat problem som påverkar individers och samhällets liv över hela världen. Det visar sig i de möjligheter vi har—eller saknar, den livskvalitet vi upplever och de resurser vi kan få tillgång till.

Detta kapitel fördjupar sig i ursprunget till sociala ojämlikheter, deras långtgående effekter på samhället och de sätt de förvärrar globala skillnader.

STARTA

OM DEN HÄR KURSEN

Det här kursen är ett av resultaten av **Better Cooperate!** projektet.

Better Cooperate!-projektet är en utbildning genom och för värderingarna i den sociala ekonomin som ett sätt att stärka samhället. Det är ett projekt som kombinerar utbildnings- och sociala entreprenörskapsfält i sina aktiviteter. Syftet är att öka den sociala ekonomi sektorns förmåga att bedriva utbildningsaktiviteter inom socialt entreprenörskap och därigenom formulera ett effektivt svar på de utmaningar som den moderna världen står inför samt öka ungdomars initiativkraft och entreprenörskap och deras effektiva inkludering i det sociala och professionella livet i deras samhällen.

Projekt nummer: 2023-1-PL01-KA220-YOU-000158100

Finansierat av Europeiska unionen. De åsikter och synpunkter som uttrycks är dock endast författarens och återspeglar inte nödvändigtvis Europeiska unionens eller European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Varken Europeiska unionen eller EACEA kan hållas ansvariga för dem.

Better Cooperate! kurs

1

SF och värderingarnas
primat framför vinsten

2

SF och ojämlikheter SF och lokal utveckling

3

4

SF och digital
omvandling

5

SF och åldrande
samhälle

6

SF och
klimatförändringarna

INTRODUKTION

Modul 2: SF och ojämlikheterna

Ojämlikhet är en av de största utmaningarna världen står inför idag. Den påverkar individer, samhällen och hela nationer, och formar tillgången till resurser, möjligheter och livskvalitet. Denna kurs är utformad för att hjälpa dig att förstå rötterna till sociala och ekonomiska ojämlikheter, deras påverkan på olika aspekter av livet, och de sätt på vilka de kan åtgärdas. Kursen tar ungefär **30 minuter**.

Under kursen kommer du att:

- utforska nyckelbegrepp som social klass, privilegium och rörlighet
- undersöka faktorer som bidrar till ojämlikhet—historiska, ekonomiska, politiska och sociala
- lära hur de påverkar tillgången till utbildning, sjukvård och arbete

Vi uppmuntrar dig att reflektera, ställa frågor och tänka kritiskt kring de ojämlikheter du observerar i din egen gemenskap och världen. Tillsammans kan vi arbeta mot en framtid där möjligheter och resurser är tillgängliga för alla.

STARTA

Men först... Låt oss kontrollera hur mycket du redan kan!

Social rörlighet avser individers eller grupperns förmåga att röra sig uppåt eller nedåt i den sociala hierarkin

Sant

Falskt

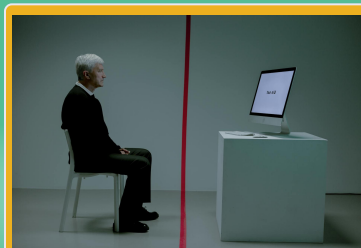
Skicka

→ Nästa

Nedan finns fyra bilder, var och en visar en annan situation. Ditt mål är att identifiera vilken som bäst illustrerar systemisk social ojämlikhet — ett problem som uppstår från orättvisa strukturer i samhället snarare än individuella svårigheter.

Du kan välja mer än ett svar

Skicka

→ Nästa

Nu när grunderna är på plats är det dags att börja!

Men innan vi dyker in i de teoretiska begreppen om åldrande vill vi reflektera över hur detta komplexa fenomen påverkar våra grundläggande samhällsbehov.

Börja självreflektionen!

Ekonomisk ojämlikhet har ingen betydande inverkan på social rörlighet

Sant

Falskt

Skicka

→ Nästa

När grunderna är på plats är det dags att börja!

Men innan vi dyker in i de teoretiska koncepten om åldrande vill vi reflektera över hur detta komplexa fenomen påverkar våra grundläggande samhällsbehov.

Börja självreflektionen!

Arrangera meningarna i den ordning i vilken ojämlikheterna bildas

Ojämlikhet fortsätter mellan generationer

Välstånd och makt koncentreras till några få

Begränsad tillgång till utbildning, jobb och sjukvård

Skicka

Nu när grunderna är på plats, är det dags att börja!

Men innan vi dyker in i de teoretiska koncepten kring åldrande vill vi reflektera över hur detta komplexa fenomen påverkar våra grundläggande samhällsbehov.

**Börja med
självreflektionen!**

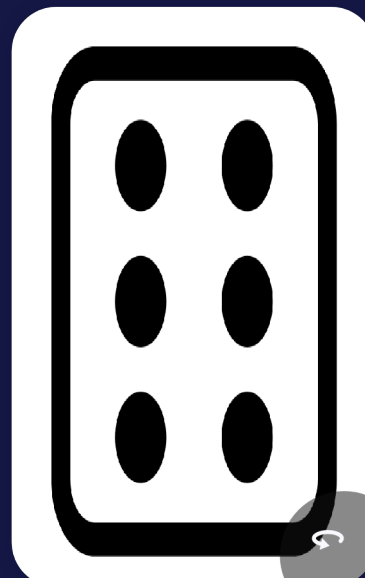
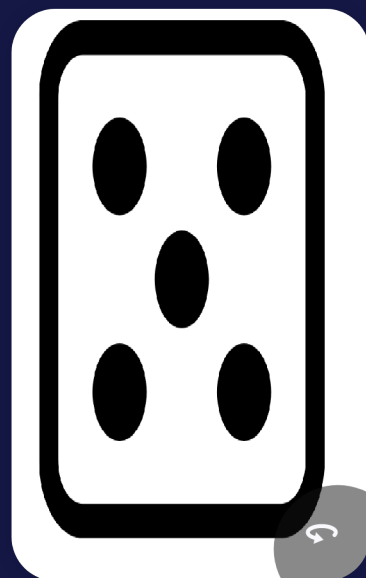
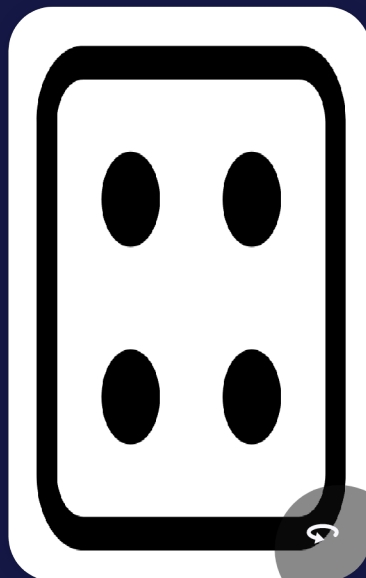
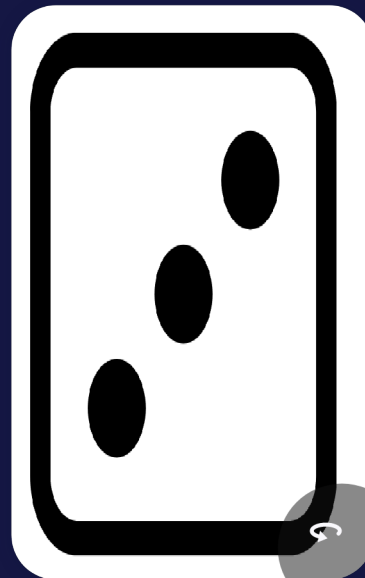
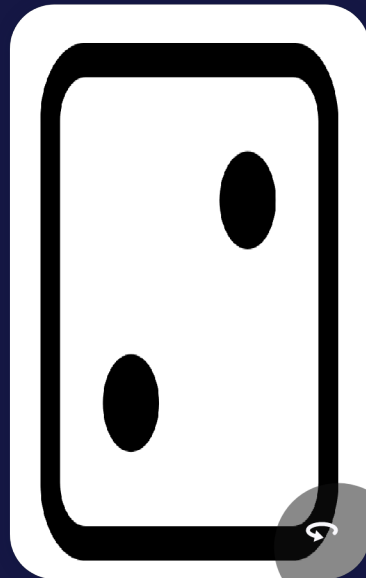
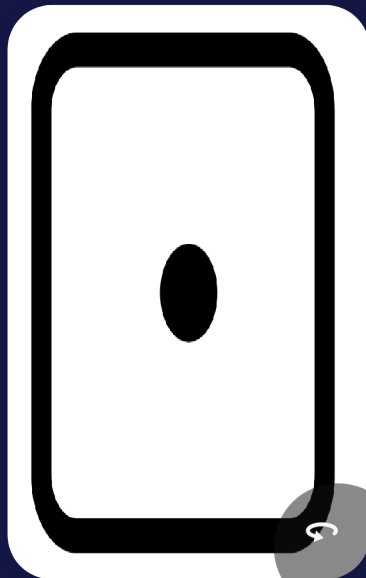

Tänk på världen omkring oss...

Vissa människor njuter av ekonomisk trygghet och tillgång till otaliga möjligheter, medan andra kämpar för att möta sina mest grundläggande behov. Inte alla har chansen att bo i ett säkert hem, få utbildning eller tillgång till viktig sjukvård. För många är drömmar som att resa eller välja en meningsfull karriär ouppnåeliga lyxar. Dessa skillnader i rikedom, möjligheter och resurser belyser den skarpa verkligheten av ekonomisk ojämlikhet och dess påverkan på varje aspekt av livet.

klicka här för att se din framtid!

Satsa och se hur
ditt liv ser ut!

Åh, du är redan klar? Vi är mycket nyfikna på om du är nöjd med dina resultat!

Som du kan se är ojämlikhet inte ett enskilt, enhetligt begrepp – det tar många, många former. Varje form påverkar individer och samhällen på olika sätt. För att fullt ut förstå dess komplexitet är det viktigt att undersöka de olika typer av ojämlikheter som finns i samhället.

NÄSTA

**Ekonomiska
ojämlikheter**

**Sociala
ojämlikheter**

**Strukturella
ojämlikheter**

NÄSTA

med andra ord kan vi säga att:

sociala ojämlikheter är skillnader i möjligheter, resurser och privilegier mellan individer eller grupper inom ett samhälle

NÄSTA

men du
frågade aldrig
var de
kommer
ifrån?

Var kommer sociala ojämlikheter ifrån?

sociala ojämlikheter har funnits med mänskligheten sedan civilisationens början, rotade i de tidiga dagarna av jordbruk och resursfördelning. Med tiden blev dessa skillnader förankrade, formade samhällsstrukturer och påverkade tillgången till rikedom, makt och möjligheter. Idag är ojämlikheter resultatet av överlappande historiska, ekonomiska, politiska och sociala faktorer som skapar hinder för många individer och grupper, vilket begränsar deras tillgång till resurser, utbildning och sjukvård.

Ojämlikheter är resultatet av olika faktorer:

- historiska
- ekonomiska
- politiska
- sociala

Matcha orsaker till ojämlikheter med rätt kategori!

Historiska

1. Fördomar

2. Brist på representation

3. Kolonisation

Ekonomiskt

4. Slaveri

5. Jobb

6. Stereotyper

Politisk

7. Orättvisa policyer

8. Kulturella normer

9. Koncentration av rikedom

Social

10. Diskriminerande lag

11. Resurskoncentration

12. Monarki

KONTROLLERA

3. Kolonisering

4. Slaveri

12. Monarki

11. Koncentration av resurser

5. Jobb

9. Koncentration av rikedom

2. Brist på representation

7. Orättvisa policyer

10. Diskriminerande
lagstiftning

6. Stereotyper

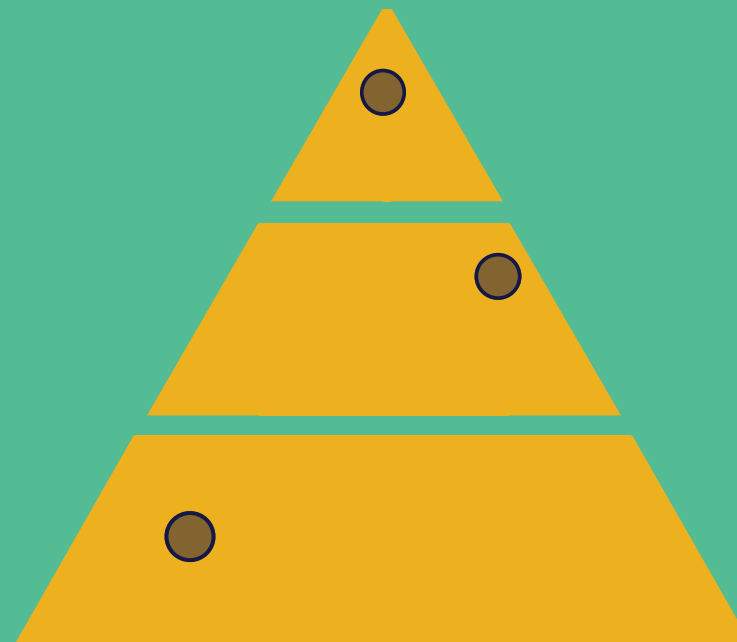
8. Kulturella normer

1. Fördomar

Känner du till ordspråket "from rags to riches"?

Det hänvisar till idén om "Amerikanska drömmen" - amerikaner har traditionellt trott att den amerikanska drömmen bygger på framgång, berömmelse och rikedom genom hårt arbete och beslutsamhet.

I verkligheten kallar vi detta **social mobilitet** vilket betyder att röra sig uppåt eller nedåt i **samhällsklassstrukturen**. Om någon flyttar till en högre klass kallas det uppåtgående mobilitet. Om de flyttar till en lägre klass är det nedåtgående mobilitet.

NÄSTA

Vad tror du - vilken av
dessa personer har det
lättast liv och varför?

NÄSTA

Ibland känner vi att andra bara har det lättare. Som om de har någon superkraft...

Vi kallar detta **socialt privilegium**. Det innebär att ha särskilda fördelar, förmåner eller makt bara för att du tillhör en viss grupp. Dessa fördelar är inte förtjänade — de kommer från saker som din hudfärg, kön, sexuell läggning, rikedom eller förmågor.

Till exempel:

- Någon född i en rik familj har tillgång till bättre skolor, sjukvård och möjligheter
- Att tillhöra en dominerande etnisk grupp i samhället ger ofta fördelar som minoritetsgrupper inte har

klicka här för att titta
på snabbvideo

NÄSTA

Du vet redan att tillgång till resurser och livsmöjligheter inte är jämt fördelade bland alla människor

Du kanske undrar om detta verkligen är ett problem. Vissa hävdar att brist på tillgång till vissa resurser kan motivera människor att anstränga sig mer och arbeta hårdare för att nå framgång. Men är det verkligen så?

Ekonomiska analyser visar att **social ojämlikhet ger mer negativa än positiva effekter**

NÄSTA

NEGATIVE CONSEQUENCES OF SOCIAL INEQUALITY

Impact on the individual

Impact on society

Global dimension

NÄSTA

Påverkan på individet:

- kortare livslängd;
- begränsad tillgång till grundläggande tjänster (vård, utbildning, vatten, sanitet, rättvisa);
- begränsning av mänskliga rättigheter genom diskriminering och misshandel;
- fattigdom och dess effekter

Global dimension:

Social ojämlikhet är tydlig inte bara på individ- och samhällsnivå, utan även globalt. Rikedom fördelas ojämnt, vilket leder till problem som:

- migrationkris,
- erosion av social sammanhållning,
- politisk polarisering,
- lägre ekonomisk tillväxt.

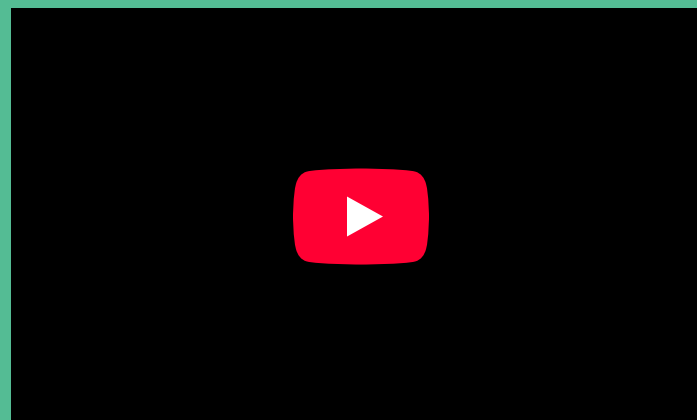
Påverkan på samhället:

- ekonomisk instabilitet,
- lägre social rörlighet,
- ökat brottslighet och våld,
- långsammare lokal utveckling,
- högre sociala utgifter,
- högre spädbarnsdödlighetsnivåer,
- lägre lyckonivåer,
- upplösning av förtroende och social sammanhållning,
- mindre vilja att agera för det gemensamma bästa

Har du någonsin undrat hur ett verkligt rättvist samhälle skulle se ut?

Nåväl... Filosoferande John Rawls hade definitivt det. För att svara på denna fråga föreslog han ett tankexperiment kallat **oklarhetens slöja**. Han föreslog att om vi skulle utforma ett rättvist samhälle utan att känna till vår framtida sociala status, rikedom, hälsa eller bakgrund, skulle vi skapa ett system som är rättvist för alla

Se en video som illustrerar detta koncept

NÄSTA

Matcha utmaningen med dess påverkan

Nedan finns vanliga sociala ojämlikheter och deras konsekvenser. Dra och släpp (eller matcha mentalt) varje ojämlikhet med dess rätta påverkan.

Otillgång till utbildning

Inkomstskillnader

Diskriminering (kön, hudfärg, funktionsnedsättning)

Otillgång till sjukvård

Begränsad politisk representation

Påverkan:

Högre arbetslöshet och färre möjligheter till avancemang

Sämre hälsoutfall och kortare livslängd

Brist på färdigheter och kunskap för bättre
jobb
möjligheter

Ökad fattigdom och sociala klyftor

Färre ledarskapsroller för marginaliserade
grupper

KONTROLLERA

Ojämlig tillgång till utbildning

Brist på färdigheter och kunskap för bättre
jobbmöjligheter

Inkomstklyfta

Ökad fattigdom och sociala klyftor

**Diskriminering (kön, hudfärg,
funktionsnedsättning)**

Färre ledarskapsroller för marginaliserade
grupper

Ojämlig tillgång till sjukvård

Sämre hälsoutfall och kortare livslängd

Begränsad politisk representation

Högre arbetslöshet och färre möjligheter till avancemang

Det finns ett antal verktyg för att hjälpa till att bekämpa ojämlikhet - ett av dem är kooperativ

Forskning visar att **kooperativ**, med sitt fokus på rättvis fördelning av rikedom, spelar en nyckelroll i att motverka inkomst- och förmögenhetsskillnader i samhällen. Deras verksamhet bygger på den grundläggande principen om jämlikhet - varje medlem i ett kooperativ har lika rättigheter och kan rösta en gång i beslutsprocessen. Dessutom är människor, inte vinst, prioriterat i kooperativ.

Kooperativ tar olika former beroende på deras uppdrag och hur de verkar.

NÄSTA

TYPES OF COOPERATIVES

Consumer cooperatives

bring consumers together to collectively purchase goods and services at more favorable prices

Producer cooperatives

help farmers and small producers distribute their products

Labor cooperatives

bring together workers to jointly manage a company

Housing cooperatives

allow members to own or rent apartments on favorable terms

Social cooperatives

their goal is to support at-risk groups by providing stable jobs and professional growth opportunities

Financial cooperatives

offer banking and credit services on a shared ownership basis

Student cooperatives

support students in joint business and educational initiatives

NÄSTA

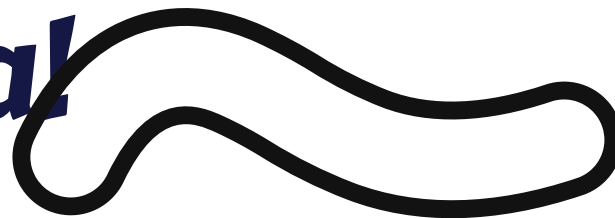
Det verkar som att du redan kan
ganska mycket om ojämlikheter och
hur man motverkar dem!

**Redo att omsätta dina
kunskaper i praktiken?**

Självklart!

***Och nu ska vi testa
de nya
kunskaperna!***

Quiz

Fråga 1/

00:30

Vad är det bästa sättet att säkerställa lika utbildningsmöjligheter?

Gör utbildningen dyrare för att uppmuntra konkurrens

Ge gratis skolmåltider och transport till elever med låg inkomst

Minke antalet offentliga skolor

Skicka

Kurs

Fråga 1/

⌵ 00:30

Hur kan vi minska inkomstklyftan?

Öka minimilönen och säkerställ rättvisa arbetslagar

Sänk skatterna endast för de rika

Avskaffa jobbförberedande program

Skicka

Quiz

Fråga 1/

⌵ 00:30

Vad är ett effektivt sätt att bekämpa diskriminering?

Tillämpa antidiskrimineringslagar på arbetsplatser och skolor

Uppmuntra företag att bara anställa personer från dominerande sociala grupper

Ignorera problemet, eftersom det kommer att lösa sig själv över tid

Skicka

Quiz

Fråga 1/

⌵ 00:30

Hur kan sjukvården bli mer tillgänglig för alla?

Öka kostnaden för medicinska behandlingar

Öka kostnaden för medicinska behandlingar

Erbjuda allmän sjukvård eller subventionerad medicinsk vård för låginkomstgrupper

Skicka

Quiz

Fråga 1/

⌵ 00:30

Hur kan fler få säga sitt i regeringen?

Förbjuda nya politiska kandidater från minoritetsgrupper

Främja lika rösträtt och uppmuntra mångsidig politisk representation

Begränsa rösträtten till rika individer

Skicka

Grattis! Du har slutfört modulen!

Du har nu fått en djupare förståelse för sociala ojämlikheter—deras orsaker, påverkan och möjliga lösningar. Genom att erkänna dessa utmaningar är du bättre rustad att tänka kritiskt kring rättvisa, möjligheter och social rättvisa i världen omkring dig.

Viktiga insikter:

- Ojämlikheter finns inom utbildning, inkomst, hälsovård och politiskt inflytande.
- Socialt privilegium påverkar möjligheterna för olika grupper.
- Policyer och individuella åtgärder kan hjälpa till att skapa ett rättvisare och mer inkluderande samhälle.

Vad är nästa steg?

- Reflektera över hur sociala ojämlikheter påverkar ditt samhälle.
- Använd det du har lärt dig för att utmana orättvisa system.
- Håll dig informerad och stöd initiativ som främjar jämlikhet.

Ytterligare resurser:

Spela ett spel! Freerice är ett utbildande frågespel som hjälper dig att bli smartare samtidigt som du gör skillnad för människor runt om i världen. Varje rätt svar du ger höjer 10 riskorn för Världssköldpaddans livsmedelsprogram (WFP) för att stödja deras arbete med att rädda och förändra liv runt om i världen.

Vill du lära dig mer om ojämlikheter? Kolla in avancerad kurs om sociala ojämlikheter som finns tillgänglig på Khan Academy - [länk](#)

Bortom den privilegierade vandrigen. Om du är en erfaren facilitator eller medlem i en trygghetsgrupp kan du prova att testa denna övning på egen hand. Här är några användbara material: [länk 1](#) eller [länk 2](#)

Hur förändrar kooperativen världen? Läs fallstudien om kvinnokooperativet från Mali: [länk](#)

Nu när du har lärt dig om **social ekonomi** och **ojämlikheterna** upptäck dess roll och utmaningar inom området **lokal utveckling** i nästa modul av kursen:

GÅ TILL MODUL 3

Upptäck mer om Better Cooperate! projektet på vår webbplats

